

Nederland zit vol plekken: saaie, mooie, lelijke, blauwe- en geheime plekken. Deze laatste wekken natuurlijk de meeste interesse. Het zijn plekken die in opdracht van de overheid door Google Maps alleen heel onscherp mogen worden weergegeven. Vaak zijn deze locaties eigendom van Defensie: legerkazernes, afuisterstations en vliegbases. De best verstopte plekken zijn die van DPO, de Defensie Pijpleiding Organisatie. Het zijn knooppunten van pijpleidingen die continu miljoenen liters kerosine pompen naar militaire vliegvelden in heel Europa. Gevoelige doelwitten, maar toch werkt de geheimhouding van Google maar gedeeltelijk want hun vaag gemaakte plekken trekken juist de aandacht. Dat is een reden waarom Defensie overweegt om er mee te stoppen.

Gaan de geheime plekken op Google Maps mogelijk afnemen, in de natuurwereld is er een tendens om meer stukken natuur als geheime reservaten aan te merken. Hiervoor is een organisatie in het leven geroepen waarbij particulieren en natuurorganisaties een bepaald gebied kunnen laten registreren. Daarmee wordt vastgelegd dat dit voor onbepaalde tijd gebeurt en dat dit gebied voortaan geheel met rust wordt gelaten: er wordt zelfs niet gekeken hoe het zich verder ontwikkelt. Er komen geen bordjes met verboden toegang, maar betreding wordt ontmoedigd, bijv door aanleg van doornhagen of diepe greppels.

Misschien kan alleen in een land waar vrijwel elke vierkante meter minstens één keer op de schop is gegaan zo'n idee wortel schieten van absolute reservaten. Of moeten we het meer zien als een soort conceptuele kunstwerken? Een paar decennia terug teisterde deze kunstvorm de moderne musea, waarbij een serie instructies de plaats van een fysiek kunstwerk innamen. In de trant van: Denk aan niets. Kijk omhoog. Voel de warmte. Keek je omhoog, dan zag je met wat geluk een gele, ronde vlek die de zon moest verbeelden. De nieuwe kleren van de keizer in optima forma. Het idee van geheime reservaten doet me daar een beetje aan denken. Maar wel met het verschil dat sommige stukjes Nederland er aanzienlijk beter van worden.

De mooiste geheime plekken zijn natuurlijk degene die alleen jij kent. Of waarbij je de illusie hebt dat dit zo is. In het kader van een provinciaal onderzoek moest ik een keer een bosje bezoeken waarbinnen volgens de kaart een ven zou moeten liggen. Het zag er niet erg veelbelovend uit, met een dichte strook van bijna manshoge bramen. Wat toegankelijkheid betreft, voldeed het goed aan de voorwaarden van een absoluut geheim reservaat. Naarmate ik verder doordrong, veranderde de bosbodem in een dicht tapijt van veenmossen en kwam ik bij een van de mooiste vennen die ik ooit gezien heb. De zon kwam net door de nevels en bescheen een oevervegetatie waar op de hogere delen nog naijlende paarse struikhei groeide met daartussen tientallen exemplaren van de Gele berkenrussula. Het was perfect.

In die tijd verzorgde ik een wekelijkse radio-column voor Radio 2 en deed verslag van dit bezoek onder de kop ‘Paradijs’. Naderhand kreeg ik er positieve reacties op en het was opvallend dat niemand informeerde waar dat mooie ven precies lag. Iedereen begreep wel dat zoveel schoonheid maar beter geheim kan blijven. Het grappige is dat ik vijf jaar later zelf niet goed meer weet waar die plek ligt. Als ik echt mijn best zou doen, kom ik daar natuurlijk wel achter. Maar ik laat het liever zo, want zo mooi als het toen was, kan het nooit meer worden!

door Rob Chrispijn